

Nils Östby – en nyckelperson i offentlig svensk alternativmedicin

Nils Östby var huvudsekreterare i Sveriges hittills enda och genomgripande offentliga utredning om alternativmedicin. När jag fick höra att Socialmedicinsk tidskrift skulle ägna ett temanummer åt integrativ medicin ville jag bidra med några personliga rader om min chef, vän och kollegas insatser inom alternativmedicinen.

Nils Östby utbildade sig till socionom. Under ungdomsåren drabbades han av tuberkulos och behandlades en längre tid på sanatorium. Han sökte sig också till Frisksportrörelsen och valde en vegetarisk kosthållning. Kanske finns bakgrunden till hans intresse för alternativa behandlingsmetoder att söka i bl.a. dessa erfarenheter.

Nils är dock mest känd för sina insatser inom svensk hälsoupplýsning där han etablerade området inom dåvarande Medicinalstyrelsens hälsovårdsupplýsningsdelegation (HVUD), därefter vidare i Socialstyrelsens hälsoupplýsningsnämnd (h-nämnden) som kanslichef, byråchef vid Socialstyrelsens hälsoupplýsningsbyrå för att avsluta sin aktiva yrkesbana 1997 i Folkhälsoinstitutet. Hans syn på hälsoupplýsning skulle idag ligga närmast begreppet ”health literacy” för att människor och befolkning bättre ska kunna styra över sin egen hälsa.

Alternativmedicinutredningen 1984-89 gav, förutom sitt huvudbetänkande SOU1989:60, också ut tre

Nils Östbys ambition med alternativmedicin var att så långt som möjligt bidra till att klarlägga och tillvarata dess positiva effekter och rensa bort så mycket av geschäft som möjligt.

Foto: Socialstyrelsens arkiv (1972)

delbetänkanden (SOU 1989:61-63) om (1) Hälsohem, (2) Kartläggning av alternativa terapier i Sverige och (3) Värdering av alternativmedicinska teknologier (betänkandena är sökbara på <http://regina.kb.se/sou/>).

Resultaten från utredningen kom under sent 1990-tal genom möjligheter till legitimering av Socialstyrelsen för kiropraktorer och naprapater med adekvat utbildning. Vidare blev akupunktur en tillåten behandlingsmetod mot smärta, rörelseproblem och illamående för viss sjukvårdspersonal

tema

som läkare, sjukgymnaster och barnmorskor med särskild tilläggsutbildning.

Nils var som person ödmjuk, lyssnande, eftertänksam och minst av allt propagandistisk. En sann humanist. Hans ambition med alternativmedicin var att så långt som möjligt bidra till att klarlägga och tillvarata dess positiva effekter och rensa bort så mycket av geschäft som möjligt. Att lyssna till människors egna erfarenheter var centralt. Hans förhoppning var att det skolmedicinska etablissemanget skulle visa öppenhet och delta i en konstruk-

tiv diskussion. I slutet av 1980-talet var tiden dock ännu inte mogen.

Själv fick Nils bara leva några år efter sin pensionering. Han avled 69 år gammal 2001 i sviterna av en sällsynt kroppsförlamande neurologisk sjukdom.

Bosse Pettersson

Fristående folkhälsokonsult,
fd Folkhälsoråd Socialstyrelsen,
stf GD, Folkhälsoinstitutet
Kollega till Nils Östby
under åren 1976-97
bopson11@gmail.com

Vill du annonsera i Socialmedicinsk tidskrift?

En annons i Socialmedicinsk tidskrift når många olika grupper av intresserade och medvetna läsare. Det finns möjlighet att annonsera både i tidskriften och på hemsidan. Eftersom många av prenumeranterna är bibliotek och institutioner når du ut till en bred läsekrets. Bland våra läsare finns bl.a. intresserad allmänhet, tjänstemän i kommuner och landsting, politiker, personer som arbetar inom socialtjänst, vård och omsorg samt studenter och forskare vid universitetet.

Annonspriserna för annons i tidskriften år 2017 följer nedan, moms och eventuella kostnader för sättning och repro tillkommer:

• Helsida baksida omslag 165 x 242 mm	7000 kr
• Helsida insida av omslag	5000 kr
• Helsida inlaga	4000 kr
• ½ sida	3500 kr
• ¼ sida	2000 kr

För tryckta annonser kan 4-färg fås på omslaget mot kostnadstillägg. Normalt trycker vi inlagan i svart och omslaget i svart + dekorfärg.

Annonsering på webbplatsen:

• Liten annons/vecka	500 kr
• Liten annons/månad	1 500 kr

För frågor om och beställning av annons kontakta:
redaktionen@socialmedicinsktidskrift.se